

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

—◆—◆—◆—
Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

—◆—◆—◆—
Téléph : 20865

xxviiième ANNÉE

15 Novembre 1932

İÇTİHAAT

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 357

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

—◆—◆—◆—
Cıgaloğlunda İctihad Evi

—◆—◆—◆—
Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi sekizinci sene

15 Teşrini sani 1932

rağmen bir ganimet addediyor . Onun kederden ziyade safası olduğunu söylüyor . Her ne de yapılsa , insanların çoğalmasına mani oluna - mayacaktır . Bu tabiatın bir kanunudur . Hattâ , bütün kâinatta yalnız iki kişi kalsa bile yine mukatelenin önü alınamaz . Yine Kabil Habili öldürecektir . Binaenaleyh hayat uğrunda cenkleş - meyi bahadırâne kabulden başka çaremiz yoktur .

*Je n'ai pas voulu que u
pays restât dans le mensonge
et dans l'injustice - On ne
me frapper in. Un jour, la
France me rappellera d'av
ide à sauver
son honneur.*

[Emil Zola'nın el yazısı]

Tercemesi : Memleketimin yalan ve haksızlık içinde kal - masını istemedim , beni burada döğebilirler . Şerefini kurtarmaya yardım etdiğimden dolayı Fransa bir gün bana teşekkür edecektir .

TENASÜL HAKKINDA EMİL ZOLAYA YAZILAN BİR MEKTUP

17 kânunuevvel 1899

Azizim Mr. Zola ,
Sekiz günden beri okumak ve yazmaktan

beni mahrum eden şiddetli bir griple yat - makta olduğumdan TENASÜLÜN henüz üçte ikisini okuduğumu size bildirmek için bir ânlık bir sükûndan istifade ediyorum . Onun ben de uyandırdığı takdiri bilâhare mufassalen yaza - cağım . Fakat şimdiden sizi temin ederim ki , hiç bir kitabınızın beni onun kadar teshir ettiği , bağladığı ve galeyane getirdiği vaki değildir . O , kökleri , gövdesi ve yapraklarıyla mükem - mel bir insanlık ağacıdır ; ve içinde ne kuvvetli bir Nüsuğ kaynıyor ! Tolsto'n (Resurrect'ion = Basübadelmev) ini de okuyorum . Emin olu - nuz ki , bu sefer , mevzuun yeniliği , genişliği ve harekete gelen şahslara verdiğiniz hissiyat taşkınlığıyla büyük Rusu geçtiniz . Samimiye - time inanınız . Eserinizin etrafında , deniz üze - rinde olduğu gibi sıhhat ve kuvvet verici bir güzel koku vardır .

Zamanımızda tenkid fikrinin noksanlığı , ve sanatın yüksek tezahürlerine karşı gösterilen bigânelik en ziyade esef edilecek bir noktadır . Maamafih TENASÜL yaşayacaktır . Çünkü o , güzelliği kadar zalim olan hayat hakkında ya - zılmış en nefis kasidelerden biridir .

Osman Galip

İNTİKAD

Tokadi zade Şekib Beyin « Huzuri Hilkatda » adındaki kitabının sonuna yazdığım not :

Felsefe ve kâ'inatı görüş cebhesi :

Mu'tekiddir , lâkin aklile de , hissile de bed bindir . Âdil ve müşfiksin , bu faci'alr ne ? diyor . Hem âdil ve müşfik bir Allaha inan - makda , hem de kâ'inatdaki zulmu i'tiraf et - mekte ; bu iki zıddı telif edemiyor . Çünkü kâ'inata ve kanunlarına din zaviyesinden ba - kıyor , kâ'inatı kendi kanunlarıyla muhakemeye almıyor .

Bu birinci fasıldaki düşünceler ...

İkinci fasıl : Aklın tereddüdlerini ve karan - lıklarını yine aklın ve bilginin cevablarıyla ve

kâ'inatın ebedî kanunlarıyla değil , evvelden musammem hazır bir iman ile susdurmaktan ibaretdir . Öyleki evvelki şüpheler ilm , mantık ve tefekkür usulile imha edilmemiş iken bu ikinci fasılda (Allah) bedihi olarak alınmıştır : « İnkâr edilirmigözle hurşid » « Zulmetde nihan olurmu hurşid ? » deniliyor . Sahife 41 , 42 . Ve bu ikinci kısım bir mutasavvif kafasile bitiyor ..

Edebî ve bed'iî cebhe :

Aklın ve insanın aczî methumları , Âdil Allahın huzurundaki fecayi' ve bundan doğan bed binlik : basit ve sade türlü türlü şekillerde tekerrür edüp gidiyor :

Dil : Osmanlı selikası içinde yine çok sade . Hamid deki ba'zı koyu terkibler , imale ve zihaf lar bunda yoktur .

Şi'ir edası : Hamidi , (Makber) i çok okumakdan doğan ve her halile Hamide pek benzeyen bir şive . Öyle ki Hamidin i'cazlı ve baş döndürücü derinliklerini aldıktan sonra eski Osmanlı dilini bir az daha sadeleştirmek şartile geride kalan şey : Şekib Beyin « Huzuri Hil - katda » manzumesinden ibaretdir . Mefhum da : (Makber) deki fikirlerin mahdud bir parçasıdır .

İkinci fasıl : Birinci fasıldaki nazmın şart - larını muhtevidir ...

« Ölü » nün veznindeki manzumelerde de aynı his ve muhakeme ve aynı tarzı beyan

hâkimdir . Kezâlık , aynı mefhumların başka başka şekillerde tekrürleri vardır .

Bu manzumelerin hepsinde şu müsterek hasısa var : Mefhum tekrürleri şeklinde teker - rür eden muhakemeler gide gide mu'ayyen bir gaye dogurmıyor , perâkende fikirler halinde kalıyor . Eserde « Vahdet » ve « Hareket » yoktur .

Benim görüşüm :

[Allah adâletli ve şefkatlidir , Öyle ise fa - ci'alara neden razı oluyor ?] diye mübayenetler içinde döğünüp çırpınacağımıza , kâ'inatı kat'î ve değışmez kanunlarile kabul etsek ve muz - lim saheleri bu müsbet ve mu'ayyen ziya ile aydınlatsak olmaz mı ?

17 - 5 - 1929

Feyzullah Sacid

TENKİD VE TAHLİL SÜTUNU

ÜLKER

Şa'iri Feyzullah Sacid B. S : 78. fi : 30 k.

Feyzullah Sacid Bey, sesi yeni duyulan bir şa'ir değildir . İki sene evvel Ömer Hayyam ın 591 ruba'isini manzum terceme ve neşr ettiği vakit onun himmet ve hizmeti, takdir olunmak lâzım gelmişti . Fakat bu güzel terceme, benim o zaman (İctihad) a yazdığım bir tahlil müs - tesna olarak, hemen hiç bir tanin hasıl etmeden sükût ve nisyan içine düştü . Meselâ

زان پیش کہ غمہات شبیخون آرند

فرمای ترا تابی کلکون آرند

تو زر نہ ای غافل نادان کہ ترا

در خاک نہند و باز بیرون آرند .

rubâ'isini bakınız ne kadar zarif terceme etmiştir :

Sana baskın yapmadan kara yüz lü kederler

Emr et sana kırmızı şarabı getirsinler !

Sen altın değilsin ki seni gömdükden sonra

Toprakdan çıkarsınlar, ey akılsız derbeder .

Öldükden sonra dirilmek haşr ü neşr olmak akidesile eğlenen bu ruba'î bundan daha güzel terceme edilemezdi . Fakat bizde emekler böyle zayi' olur . Ömrünü **Kütah** ederek bunları terceme eden Feyzullah Sacid Bey de, bir hayli para sarf ederek bunu basan Cihan kitaphanesi

sahibi Mihran Efendi de hiç bir fayda ve hattâ hiç bir aferin bile görmemiştir . Evet biz de emekler böyle zayi' olur , halbuki bu emekler takdir olursa sarf olunacak emekler yüz kat, bin kat artar . Fransız dostlarımdan , vaktile Mısırdaki Fransanın konsolosu ve şimdi Merakiş Devletinin Sultan nezdinde müsteşarı bulunan müsteşar M. Arthur Guy, Hafız divanını naz - men diline terceme etdi . 278 sahifelik ilk cild tabi' Paul Geutner tarafından 1927 de basıldı . Hem terceme eden , hem basan maddi ve ma'nevî âzım istifade gördüler . Memleketimiz irfan ehline ne oldu! evvel böyle değildi . Bizde ilk hürriyyet ve vatan fikir ve muhabbetini telkin eden büyük adamımız , merhum **Namık Kemal** Beyin **Osmanlı Tarihi** nin ilk cüz'ü bir hafta içinde **yirmi bin** nusha satıldı ve merhum Ebuzziya Tevfik Bey bu cüzün ikinci tab'ını çıkarmak üzere iken mütevehhim Sultan Abdul Hamid , kendisine ver len bir jurnal üzerine kitabın ikinci başlışına mani' oldu . Bunun böyle oldu - ğunu bilenler çokdur . O zaman merhum Ebuzziya Tevfik Beyin yanında kâtib olan Hüseyin Efendi bunu yakından görenlerden ve berhayat olan - lardandır .